

Halden Friskole

evangelisk grunnskole for læring, vekst, ansvar og glede

Adr: Høstbakken 11, 1793 Tistedal.

Tlf.: 69 17 87 80

E-post:

kontakt@haldenfriskole.no

Hjemmeside: haldenfriskole.no

Organisasjonsnummer: 984 693 532

Halden 30.12.2006 AD

HØRINGSUTTALELSE – FORSLAG TIL NY PRIVATSKOLELOV

Det vises til utsendte høringsbrev av 10.10.2006. Halden Friskole ønsker å gjøre gjeldende følgende synspunkter:

a) Lovens virkeområde § 1-2

Vi mener at begrepet *privatskoler* – som har lang historie i lovsammenheng – i dagens situasjon ikke er det mest relevante. En av de viktigste grunner for å fremme dette lovforslaget er å komme *private kommersielle* aktører til livs innen grunnskole/ videregående skole. Disse aktører er private profittbaserte organisasjoner som ofte ikke har noe spesielt pedagogisk eller religiøst grunnlag. I tillegg har vi skoler som er rent private med finansieringen gjennom 100 prosent skolepenger som også genererer profitt.

Når det ikke er noen av disse man ønsker å tilrettelegge for i loven blir det vanskelig med et slikt navn, fordi det tilslører realiteten mer en det klargjør.

Vår skole er *en* typisk gruppe innen det kristelig friskolenorge. Vi eies av et eierlag som bare har skolen som formål. Eierlaget drives på 100 % frivillig basis, og er *non-profit*. Og det er kjernen i saken: Vi er som non-profitlag ledet av frivillige som eier og driver en fri skole. Vi er ikke privat som andre vi kunne navngi. Dette burde reflekteres på en mer saksvarende måte i loven, f. eks ved bruk av ordet *frittstående* skoler. Dette er altså ingen ideologisk sak for oss, men et spørsmål om å gi loven et navn som er mest dekkende for det lovmakerne ønsker den skal beskrive.

b) Godkjenning § 2-1

Det er riktig og godt at man i lovverket synliggjør og ivaretar de forpliktelser Norge har internasjonalt ved at også religiøse skoler sikres eksplisitt rett. Det er avgjørende at foreldre og unge selv kan velge skole etter overbevisning.

Det er imidlertid problematisk at automatisk rett til godkjenning faller bort. Det frie eller private «skolenorge» er det i krav av ulike rettsforhold, ikke i kraft av politisk goodwill. Det siste er uttrykk for en krenkende holdning når det åpnes for vilkårlig politikerstyring med skiftende regjeringer og stortingsflertall. Som skole må vi kunne være trygge på at det i forhold til sentrale menneskeretter blir forutsigbarhet på tvers av skiftende regjeringers holdninger. Det kan ikke være slik at av en lov kan det følge at like saksforhold ikke gir ulikt resultat. Likebehandling og likeverd er særdeles viktig, derfor bør det slås fast i høvelig sammenheng.

Dersom det å erstatte religiøst «formål» med religiøst «grunnlag» betyr en uthuling av mulighetene for å drive *praktisk* skolevirksomhet med *merkbar* religiøs «grunntone» kan vi ikke støtte det. Grunnlaget som loven kaller «religiøst» kan ikke avgrenses til at f.eks eierne er en religiøs gruppering. Forenklet sagt: Det må kunne manifestere seg i skolehverdagen på en annen måte enn det religiøse kan det i den offentlige skolen, ellers uthuler man foreldreretten.

Vi er imidlertid mest tilbøyelige til å tro at dette *ikke* betyr en endring i forhold til det eksisterende lov. I så tilfelle bør det presiseres på høvelig sted.

At godkjenning skal opphøre ved et pauseår eller urimelig. Det finnes legitime grunner til å ta pause om så er et år eller to. Dette må det tas høyde for i loven: Man straffer jo også elevene ved en slik holdning.

c) Krav til virksomheten § 2-2

Forslaget om at skolen bare skal kunne ha skolefritidsordning og internat synes igjen å reflektere at man ser for seg at eierne hovedsaklig er kommersielle aktører. Hvordan kan man ellers forstå at eiere som har pedagogisk relatert virksomhet med avkastning som kommer *elevene til gode* nå må omorganisere eller avvikle? Det er byråkratisk belastende for skolene, og det innbyr til en legal trikse- og fiksekultur som tvinger skolene til å flytte fokus fra det viktigste. Igjen er det skrekken for kommersialismen som rammer *non-profit eiere*. Dersom kommersielle aktører er fullstendig uønsket i privatskoler med statlig støtte, hvorfor ikke ta skrittet helt ut og foreslå at private skoler bare kan drives av *non-profit eiere*, når dette så sterkt synes å ligge bak mye av tenkningen rundt loven? Da vil ikke behovet for å regulere så strengt vært så stort. Det må være lov å drive virksomhet som kommer elevene til gode. Hele hensikten med loven er å *sikre elevens rett og utvikling*. Så stramme rammer som her virker kontraproduktivt i høve til en slik overordnet målsetning. Det er et stort tankekors.

Til forslag om at skoler som har mindre enn 20 elever mister godkjenningen er det to ting å si. For det første, hvor kommer tallet 20 fra? Ikke fra forskning. Har man tenkt over hva man faktisk rammer? Tank på de som aldri har hatt 20, men som fungerer utmerket. Man snakker her om alt fra *grunnskoler til høyskoler*. Tallet er tatt ut av det blå, og der bør det replaseres.

For det viktigste er at med et slikt forslag innfører man dramatisk *ulikebehandling* av offentlige og private skoler. Er det lov? Dersom det er sosialpedagogiske betraktninger som ligger bak så er de like relevante for den offentlige skolene. Bestemmelsen bør da heller inn i opplæringsloven, slik at man kan få nedlagt/slått sammen alle skolene som har under 20 elever. Det er også problematisk når man tenker på at visse typer hjemmeundervisning er lovlig.

Krav til innhold § 2-3

Utformingen tilknyttet begrepet *jevngod opplæring* er problematisk.

Hva som legges i begrepet blir avgjørende for om man ivaretar foresattes sentrale rettigheter. Ved å benytte *jevngod* blir kontrollfunksjonen den viktigste. Med det blir styringen ovenfra så sterk at den kan begrense foreldreretten på en illegitim måte. Har vi rett til et religiøst grunnlag for skolen *må* dette grunnlag kunne vise seg i en tildels annen, men *likeverdig* undervisning. Jevngod er ikke et mål for hvordan elevenes *læring* skal være, da trenger det heller ikke være det for *opplærings* del. Likeverdstanden står sterkt i det kristne ethos, og tildels i det norske samfunn.

Det er derfor fra vår side intet i et likeverdsbegrep som reduserer læringsutbyttet for våre elever kontra de som går i den offentlige skolen. *Jevngod* er så styrende at det fort kan bli oppfattet som *identisk*, og da er lovens intensjoner i ferd med å uthules. Satt på spissen: Vi kan risikere at det eneste som skiller privatskoler fra offentlige skoler er navnet og foreldrebetalingen.

Det regelverk som gjelder ved omdisponering av timer ivaretas ved at foreldrene gir samtykke ved innmelding av elevene til skolen. Når det skjer er det uansett en uttrykkelig forutsetning fra vår side at sentrale krav og mål i kunnskapsløftet skal ivaretas. *Det* bør også være hovedsaken for lovgiver, ikke om vi mer av noe eller noe annet.

Voksne uten rett § 3-1

Konsekvensene for de voksne som går på disse skolene blir katastrofale om det foreslåtte blir vedtatt. Det er ingen offentlige skoler som gir slike tilbud, tilbud som er svært viktige for samfunnet og bedrifter. Det rimer dårlig med formuleringer i Soria Moria. Det rimer dårlig at skoler må nedlegge når ingen andre utdanner f.eks. hjelpepleiere, som det er skrikende behov for. Staten kan prise seg delvis lykkelig over at noen i det hele bryr seg om denne gruppen: Staten gjør det ikke på denne måten. Her må det endring til.

Skyss § 3-7

Enten må staten gi *rett* til å opprette private grunnskoler, eller så må staten dekke skyssutgifter slik at foreldre og unge kan få et reelt skolevalg. Reelle valg er svært viktig for regjeringen i andre sammenhenger, og må gjelde også her.

Skyss og innlosjering ved skoler i utlandet må staten etter vår mening fortsatt dekke. Dette er et slikt forslag som ikke synes å ivareta elevens interesser, noe som ellers er en hovedsak mange steder i loven.

Bortvisning pga manglende betaling § 3-10

Vi forutsetter at vi kan bortvise eleven dersom dette er hjemlet i en lovlig avtale mellom skolen og elevens foresatte, evt. eleven selv om vedkommende er myndig. Bestemmelser om dette bør komme inn i lov eller forskrift.

Kompetansekrav til personalet § 4-2

Det er med dette framlegget uklart om kristne friskoler vil beholde samme ansettelsesfrihet som før. Det er ført så mange diskusjoner om kristnes rett til å kreve at man identifiserer seg med kristen tro i skoler av slik karakter at det synes fånyttes å tillegge videre argumenter; En politisk rådgiver i SV kan ikke være medlem av Frp. om vedkommende ellers vil være aldri så lojal. Enkelte hensyn og krav lar seg ikke forene. Slik også her. La det være slik det er nå – det er slik forslaget helst oppfattes.

Tilskudd § 6-1

Vi er tilfreds med at innretningen på støtten er omtrent som før, men med et viktig unntak. Kommunekorleksjonsordningen for grunnskoler er meget usikker. Graden av privatisering av kommunale tjenester er en faktor som gjør det vanskelig, og det finnes andre. *Den bør derfor fjernes*. Det får ingen betydning for statens utgifter, og gjør hele økonomiforvaltningen mer forutsigbar. En vinn-vinn for begge parter om så skjer.

Kapitaltilskuddet må inn igjen. Skoler med *non-profit* eiere må i alle fall få del i de samme midler som tilflyter den offentlige skolen angående prosjektstøtte, datasatsing, skolebøker/læremidler i vgs, skolemat og andre ordninger. Dette rett og slett for at *staten* ikke skal forskjellsbehandle *eleven* i offentlig og privat skole. Det er i elevens interesse at det er slik, det er *elevens* tarv som her skal i ivaretas. Når loven så klart sier at alle penger skal komme eleven til gode så må staten på sin side sørge for at alle offentlige goder kommer eleven i privatskolen til gode gjennom f.eks. nevnte ordninger. Det er ikke grunn til segregering i forhold til disse spørsmålene. Da må det i tilfelle gis anledning til å ta ut fortjeneste, noe vi er klart i mot.

Rapportering § 7-1

Det er tungt for skoler med begrensede administrative ressurser med all dobbeltrapportering. Det må legges føringer i loven som gjør det vesentlig enklere enn i dag.

KONKLUSJON:

- Loven har flere gode punkter.

MEN:

- Den har tendens til å ytterligere byråkratisere et skoleslag som i utgangspunktet er meget gjennomregulert.

- Flere viktige problemstillinger hadde blitt enklere å håndtere om loven forutsatte *non-profit* eierskap.

- Loven er på viktige punkter opptatt av å sikre elevens rett. På andre punkter legges det opp til bestemmelser som vil ramme eleven. Enkelt sagt: Det er ikke tilstrekkelig bevissthet om hvilke bestemmelser som *rammer* eleven. Forslaget fremstår derfor ikke i et og alt som tilstrekkelig gjennomtenkt på dette punkt. Det kan synes som man forutsetter kapitalsterke eiere bak, noe man ellers ikke vil ha inn i skolen og som i liten grad er tilfellet nå.

En del av de muligheter man hadde i tidligere lov fjernes og det rammer eleven mer enn skolen.

- Kapitalkostnadsstøtte må inn, noe annet er urettferdig

- Likeverdig opplæring og ressurstilgang (unntatt elevpenger) i forhold til den offentlige skolen er viktige premisser

For Halden Friskole

Lisbeth Rekdahl
styreleder

Lauritz Pettersen
rektor